

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “การปฏิบัติงานช่างตวงวัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา กรุงเทพมหานคร” นี้ มีความมุ่งหมายที่จะศึกษาถึงขั้นตอนการรับมอบภารกิจด้านช่างตวงวัด และการปฏิบัติงานด้านช่างตวงวัดของกรุงเทพมหานคร ศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานช่างตวงวัดของกรุงเทพมหานครรวมทั้งศึกษาทิศทางการดำเนินงานในอนาคตและแนวทางการให้การสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านช่างตวงวัดของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ ทำการศึกษาข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก เอกสารที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อทำการวิเคราะห์โดยใช้การพรรณนาข้อมูล

กรุงเทพมหานคร เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขนาดใหญ่มาก และเป็นมหานครแห่งเดียวของประเทศไทย ที่มีความพร้อมในการรับมอบภารกิจจากหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐมาปฏิบัติ และทุกภารกิจก็สามารถปฏิบัติงานได้ผลเป็นที่ยอมรับของหน่วยงานที่ถ่ายโอนและประชาชน สำหรับการรับมอบภารกิจด้านช่างตวงวัดนั้น ก็มีขั้นตอนและกระบวนการในการรับมอบภารกิจที่รัดหน้าไปกว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น หากพิจารณาด้านศักยภาพของกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมแล้วมีความสามารถที่จะพัฒนาบุคลากร และระบบงานด้านช่างตวงวัดของตนเองได้

จากการศึกษาพบว่า กรุงเทพมหานครได้มอบหมายให้สำนักการคลัง เป็นผู้ประสานการรับมอบภารกิจ สำหรับหน่วยงานที่จะปฏิบัติงานด้านช่างตวงวัดได้มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสาธารณสุข ของแต่ละสำนักงานเขต หากพิจารณาศักยภาพของผู้ปฏิบัติงานดังกล่าวแล้ว สามารถควบคุมกำกับดูแลได้เพียงระดับเครื่องชั่งสปริงที่ใช้กับตามตลาดสดเท่านั้น สำหรับปัญหาในการดำเนินการขณะนี้พบว่า กรุงเทพมหานครยังไม่สามารถแต่งตั้งนายตรวจช่างตวงวัดได้ เนื่องจากกระทรวงพาณิชย์ยังไม่ได้ประกาศกำหนดคุณสมบัตินายตรวจช่างตวงวัดของกรุงเทพมหานครไว้ ส่วนทิศทางการดำเนินงานนั้น กรุงเทพมหานครควรตั้งหน่วยงานขึ้นมาปฏิบัติงานด้านช่างตวงวัดโดยเฉพาะ เพื่อพัฒนางานด้านช่างตวงวัดให้มีประสิทธิภาพและสามารถที่จะทำการตรวจสอบเครื่องชั่งตวงวัดที่มีเทคนิคในการตรวจสอบสูงขึ้น เช่น มาตรฐานน้ำมันเชื้อเพลิงตามสถานีบริการ ทั้งนี้เมื่อสามารถตรวจสอบเครื่องชั่งตวงวัดใด ๆ ได้แล้วก็จะมีศักยภาพในการตรวจสอบให้คำรับรองชั้นหลังเครื่องชั่งตวงวัดนั้น ๆ ได้ อันจะทำให้กรุงเทพมหานครสามารถจัดเก็บค่าธรรมเนียมรายได้จากการปฏิบัติงานช่างตวงวัด และสามารถนำรายได้จากส่วนนี้

มาใช้พัฒนางานให้ดีขึ้นจะส่งผลให้ประชาชนมีความพึงพอใจที่กรุงเทพมหานครสามารถให้ความ
เชื่อมั่นในการใช้เครื่องชั่งตวงวัด ที่เป็นเครื่องกำหนดปริมาณสินค้าเพื่อการซื้อขายในชีวิตประจำวัน
ได้

สำหรับแนวทางการให้การสนับสนุนการปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนั้น เมื่อ
กรุงเทพมหานครรับภารกิจนี้ไปแล้ว สำนักชั่งตวงวัดจะต้องพัฒนาภารกิจของตนเองให้สามารถ
ควบคุมเครื่องชั่งตวงวัดให้มากขึ้นพร้อม ทั้งให้การสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านชั่งตวงวัดของ
กรุงเทพมหานครในด้านทางวิชาการ เช่น การจัดฝึกอบรม การสนับสนุนเอกสารทางเทคนิคต่าง ๆ
และให้การสนับสนุนการทำงานในเชิงลึกที่เกินกว่าที่กรุงเทพมหานครทำได้

ผู้ศึกษาเห็นว่า กรุงเทพมหานครควรที่จะรีบดำเนินการรับมอบภารกิจด้านชั่งตวงวัดมา
ดำเนินการ และการที่กรุงเทพมหานครเป็นแห่งแรกของประเทศที่จะรับภารกิจนี้ ควรที่จะมีการ
ตั้งคณะกรรมการกลางเพื่อให้การสนับสนุนแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น จากการปฏิบัติงานทั้ง
ทางด้านเทคนิค ข้อกฎหมาย แนวทางการปฏิบัติ เพื่อที่จะสามารถนำขบวนการต่าง ๆ ของ
กรุงเทพมหานครไปเป็นต้นแบบในการกระจายภารกิจชั่งตวงวัดให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ
ต่อไป เพราะว่าขณะนี้การนำภารกิจงานชั่งตวงวัดไปปฏิบัติยังไม่มีแรงจูงใจทางด้านงบประมาณที่
จะได้รับขณะเดียวกันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ไม่ทราบว่าจะดำเนินการอย่างไร สำหรับองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องรับมอบภารกิจนี้ควรที่จะมอบให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มี
ปริมาณงานที่มากพอและคุ้มค่ากับการรับภารกิจไปปฏิบัติ เช่น กรุงเทพมหานคร พัทยา และ
องค์การบริหารส่วนจังหวัด เท่านั้น สำหรับประโยชน์ที่จะได้รับเมื่อกรุงเทพมหานครรับภารกิจนี้ไป
ปฏิบัติ จะเป็นประโยชน์อย่างมากทั้งต่อหน่วยงานของสำนักชั่งตวงวัดเอง กรุงเทพมหานคร และ
ประชาชน รวมทั้งความมั่นใจของนานาประเทศได้

กิตติกรรมประกาศ

ภาคนิพนธ์เรื่องนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งของคณะกรรมการสอบภาคนิพนธ์ ผู้ศึกษาของขอพระคุณ ผศ.ดร.อรรถัย ก๊กผล ประธานกรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาและ ผศ.ดร.ศุภสวัสดิ์ ชัชวาลย์ กรรมการภาคนิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงภาคนิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านในโครงการปริญญาโทสำหรับนักบริหาร สาขาการบริหารจัดการสาธารณะ (EPA) คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่ได้กรุณาประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับการเป็นนักบริหารที่ดีและมีวิสัยทัศน์กว้างไกลในอนาคต

ในการนี้ ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่กรมการค้าภายใน และเจ้าหน้าที่กรุงเทพมหานครที่กรุณาตลอดเวลาให้สัมภาษณ์ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาในครั้งนี้ ประกอบด้วย นายอังคาร พวงนาค ผู้อำนวยการส่วนเครื่องชั่ง นายศักดิ์ชัย หัสมิตร นักวิชาการชั่งตวงวัด 8 ว. นายประธาน วชิราพรพุดต นิติกร 7 ว. นางสุรีย์ วาดเขียน หัวหน้าฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสาธารณสุข สำนักงานเขตคลองตัน และนายสิทธิเดช ฉวีวรรณ นักวิชาการคลัง 5 สำนักงานคลัง

สุดท้ายนี้ ขออุทิศภาคนิพนธ์ฉบับนี้แก่ บิดา มารดาผู้ล่วงลับที่ให้ความรักและเป็นกำลังใจแก่ผู้ศึกษาตลอดมา

นายจรัล แสงทอง

พฤษภาคม 2550

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	(1)
กิตติกรรมประกาศ.....	(3)
สารบัญตาราง.....	(6)
สารบัญแผนภูมิ.....	(7)
บทที่	
1 บทนำ.....	1
- ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
- วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	3
- วิธีการศึกษา.....	4
- ขอบเขตของการศึกษา.....	4
- นิยามศัพท์.....	5
- ประเด็นในการศึกษา.....	6
- ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
- แนวคิดด้านชั่งตวงวัด.....	7
- แนวคิดด้านการกระจายอำนาจ.....	12
- แนวคิดด้านศักยภาพ.....	16
- แนวคิดเกี่ยวกับการให้บริการสาธารณะ.....	17
- แนวคิดด้าน โครงสร้างองค์กร.....	21
- ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	22
3 บทบาทภาครัฐกับการพัฒนาการด้านชั่งตวงวัด.....	29
- ประวัติการชั่งตวงวัดประเทศไทย.....	29
- งานชั่งตวงวัดไทยในปัจจุบัน.....	30
- ลำดับขั้นตอนการรับมอบภารกิจด้านชั่งตวงวัดของกรุงเทพมหานคร.....	37
- การกำหนดหน่วยงานปฏิบัติงานชั่งตวงวัดของกรุงเทพมหานคร.....	45

สารบัญ (ต่อ)

4	ผลการศึกษา.....	49
	- ประโยชน์ที่จะได้รับจากการปฏิบัติการกิจด้านซ่งตวงวัดซ่งตวงวัดของ กรุงเทพมหานคร.....	49
	- ความพร้อมและศักยภาพในการปฏิบัติงานด้านซ่งตวงวัดของ กรุงเทพมหานคร.....	52
	- ทิศทางการดำเนินงานซ่งตวงวัดในอนาคตของกรุงเทพมหานคร.....	56
	- การปฏิบัติงานด้านซ่งตวงวัด ของสำนักซ่งตวงวัด หลัง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับภารกิจไปปฏิบัติงาน.....	59
5	สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ.....	61
	- สรุปผลการศึกษา.....	61
	- ข้อเสนอแนะ.....	63
	- ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป.....	66
ภาคผนวก		
	ก.....	68
	ข.....	70
	ค.....	71
	บรรณานุกรม.....	73

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1.รายละเอียดภารกิจด้านซ้งตวงวัดที่ต้องถ่ายโอน.....	38
3.2. แผนปฏิบัติการรับ โอนภารกิจการให้บริการสาธารณะที่รัฐดำเนินการให้แก่ กรุงเทพมหานคร.....	44
3.3. ปริมาณงานของซ้งตวงวัดที่กรุงเทพมหานครจะต้องรับไปปฏิบัติ.....	45

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
3.1. โครงสร้างสำนักชั่งตวงวัด.....	34
3.2. โครงสร้างฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสาธารณสุข.....	48